

Tips voor de leraar:

1. Benodigheden voor de opdracht:

- De film over de bouwgeschiedenis van de Sint-Petrusbasiliek: 'Basiliek met een kleurrijk verleden'.
- Voldoende exemplaren van de opdracht met bijlagen.
- Een bezoek aan de basiliek met de klas. Informeer naar de mogelijkheden voor een rondleiding zodat de leerlingen ook binnen in de Sint-Petrus kunnen kijken en bijzonderheden kunnen ontdekken, zoals het gevang, de preekstoel en de Heilig Bloedkapel.

2. Tijdsindicatie:

- Stap 1: 30 min.
- Stap 2: 2a/2b: 45 min. / 2c: 45 min. op locatie
- Stap 3: 45 min. / interview: huiswerkopdracht

3. Verwijzing naar achtergrondinformatie:

Meer (achter)informatie over (het bouwen van) de basiliek kunt u vinden in:

- De canon van Boxtel. Venster Sint-Petrusbasiliek. Deze is te vinden op de website van MUBO.
- Deel I en II 'De Boxtelse Sint Petrus' door P. Th. A. Dorenbosch (verkrijgbaar achter in de kerk, bij de plaatselijke boekhandel of te leen bij de bibliotheek).

4. Aanvullingen op de opdracht:

- Uiteraard zijn er meer beroepen betrokken bij het bouwen en onderhouden van deze basiliek. Breid de opdrachten uit met een aantal andere beroepen/vaklieden die nog niet in de opdracht zijn genoemd maar wel betrokken zijn bij de bouw en onderhoud van deze laatgotische kruiskerk gebouwd in de 15e /16e eeuw:

grondbewerker (graafwerk fundering / uitgraven / grond verzetten) / beeldhouwer opperman / voeger / lijstenmaker (lijsten onder dakgoten) / loodgieter (hemelwaterafvoer) / kaarsenmakers (licht in kroonluchters) / houtsnijder (versieringen in o.a. preekstoel) / aannemer / tegelzetter / smid (voor hekwerken en windwijzer) / steenhouwer. Deze beroepen worden nu nog beoefend.

Beroepen die nu wel maar in de 15^e en 16^e eeuw niet werden beoefend zijn:

- elektricien/ elektromonteur (licht)
- steigerbouwer (steigers bouwden de timmerlieden zelf)
- kraanmachinist (om uurwerk te takelen)
- geluidstechnicus (aanleggen microfoons / geluidsboxen)
- Besteed aandacht aan het werken met historische bronnen. Uit welk jaartal zijn de bronnen? Waar worden deze bronnen bewaard? Welke informatie vertellen ze ons?

5. Antwoorden op de vragen:

1a:

- Welke vakmensen die aan de basiliek hebben gewerkt worden genoemd in de film?

Metselaar (metselwerk wordt genoemd), timmermeester, de gilden (elk gilde wilde een eigen altaar), architect (Boxtelse architect Hendrik Verhees die het buurkerkje heeft ontworpen) en orgelbouwer (Franciscus Cornelius Smit).

- Beschrijf in je eigen woorden wat een 'gilde' is.

Veel ambachtslieden, mensen die een ambacht uitvoeren, waren in de middeleeuwen verenigd in een gilde. Voor ieder ambacht was een gilde: een timmermansgilde of een meubelmakersgilde. Het gilde stelde regels op voor de leden en zorgde voor de uitwisseling van kennis en ervaring. Ook nu zijn veel mensen die hetzelfde beroep uitoefenen verenigd in een beroepsvereniging.

2a:

- *de torenhaan - de koperslager*
- *het dak - de stadsleidcker*
- *de glas in lood ramen - de glazenier*
- *de arduinen kerkvloer - de natuursteenbewerker*
- *de preekstoel - schrijnwerker*
- *de luidklokken - de klokkengieter*
- *het torenuurwerk - de uurwerkspecialist*
- *de hekwerken - de smid*

2b:

- Welke vaklieden/beroepen worden in deze bronnen genoemd? Schrijf de namen van deze personen op. Kun je op internet meer informatie vinden over deze mensen?
- Wordt er vermeld hoeveel deze vaklieden betaald kregen voor hun werk?

Bron 1: Gedeelte uit krantenartikel Vallende haan:

- *3 vaklieden van de firma Gebroeders Bogaerts uit Grave.*
- *Meester-koperslager Jan Voermans (er werd in ieder geval 2000 gulden opgehaald en naast andere giften voerde de koperslager het werk pro deo uit).*
- *Meesterschilder Henk Toonen (bijschrift onder foto)*

Bron 2: Gedeelte uit krantenartikel: Passen en meten met hoogwerker

- *klokkenreparateur/uurwerkhersteller Toine Daelmans uit Stiphout*
- *De opknopbeurt van het uurwerk gaat 6.000 euro kosten.*
- *Koninklijke Klokkengieterij Petit & Fritsen*

Bron 3: Selecties uit het boek 'De Boxtelse St.-Petrus', door: P. Th. A. Dorenbosch, uit 1983.

- *Blank interieur: Metselaar Marten Jan Martens, 36, 1 stuiver en 2 oord betaald voor 70 ½ mandagen werk voor het witten en bezetten van de kerk.*
- *Orgelbouwer Heer Antoninus, de restauratie van het orgel in 1614/1615 gebeurt door Heer Antoninus (Joannes van Rixel) voor 350 gulden.*
- *Instorting van het schip: Jacob Andriessen, stadsleidcker van Den Bosch komt de Boxtelse kerk inspecteren voor 2 gulden en 10 stuiver. Aert de Tamboer leverde 1200 plavuizen voor de kerk voor 15 gulden. Ook genoemd worden nog de tekeningen van de Hendrik Verhees (architect) na de instorting van het voorschip in 1660.*

- *De doopkapel: 5000 gulden voor het materiaal: oude baksteen en tufsteen. Bernard van de Ven smeedde het moderne hek (smid) en de gebrandschilderde ramen kwamen uit het atelier van Nicolas (glazenier) en Jos Cuyper ontwierp de doopvont in marmer en koper.*

2c: inspectiekaarten

Ter beoordeling aan de leraar. De inspectiekaarten zijn zowel binnen als buiten de kerk te gebruiken. Een bezoek aan de kerk is dus niet noodzakelijk maar wel aan te raden.

Stap 3: ter beoordeling aan de leraar.